

Samen sterk

commodore E.J. Oliemans*

Tenslotte is een hele eenvoudige maatregel om van elke kolonel of burger schaal 14 te eisen dat deze een (commanderende) lijnfunctie op het niveau majoor of luitenant-kolonel heeft vervuld. En eigenlijk ook nog uitzendervaring, hoewel dat voor de burgercollega wat moeilijk te realiseren is. Maar de uitzendervaring is wel essentieel omdat steeds meer belangrijke beslissingen genomen worden die hun invloed hebben op eenheden tijdens uitzendingen.

Toen ik eerder dit jaar de bovenstaande tekst schreef voor een bijdrage aan de *Militaire Spectator*, wist ik niet dat dit zo snel tot besluitvorming zou leiden. Ik had nog geen uitzendervaring en vier weken later kwam ik aan in Kabul als contingentscommandant. Een dergelijke periode biedt meer dan genoeg stof voor een nieuwe bijdrage. Zoveel zelfs dat het thema moeilijk te kiezen is. Na mijn ervaringen een beetje te hebben laten bezinken, is mijn keuze nu gevallen op het thema: 'jointness' ofwel: samen sterk.

Tijdens mijn voorbereiding van mijn verblijf in Afghanistan beseftte ik pas goed dat dit *het* operationele gebied wordt voor de Nederlandse Defensie voor een groot aantal jaren. Voor dat ik over ga tot bespiegelingen over het thema 'jointness', wil ik eerst met veel

plezier een paar dingen laten weten die ik in Afghanistan heb kunnen constateren.

Allereerst doet ISAF wat ze moet doen: veiligheid en stabiliteit creëren, zodat het voor de bevolking mogelijk wordt het land weer op te bouwen. Ook de Nederlandse militairen doen het meer dan goed. Iedereen weet wat de opdracht is en wat het belang is van die opdracht. En vervolgens werkt iedereen op zeer professionele wijze samen om de taak uit te voeren. De commandant van ISAF heeft het meerdere malen gehad over de *'outstanding performance of the Dutch troops'*.

Het samenwerken van de Nederlandse militairen brengt mij bij het thema van deze bijdrage. In een missiegebied maak je je al snel niet meer druk over de vraag van welk krijgsmachtdeel iemand afkomstig is. Het gaat immers om het vervullen van de opdracht. Eén van de plekken waar dat goed tot uitdrukking komt is het optreden van de *Special Forces* in de provincie Kandahar. Commando's, mariniers, luchtmacht (Chinooks), landmacht (*force protection*), Koninklijke Marechaussee en ondersteunend personeel vanuit de gehele krijgsmacht (inclusief het CDC), werken als één hecht detachement samen om één missie te volbrengen.

Maar zelfs bij de detachementen die gedomineerd worden door één krijgsmachtdeel

* Op deze plaats vindt u afwisselend een bijdrage van commodore E.J. Oliemans en kolonel F. Matser, beide werkzaam bij het Commando Dienstencentra (CDC).

is het samenwerken een vanzelfsprekendheid. Zowel het F-16 detachement als het *Provincial Reconstruction Team* (bij beide was respectievelijk de luchtmacht dominant) kent een fors aantal militairen van andere krijgsmachtdelen ('force protection' en algemeen ondersteunende functies). Het is voor iedereen vanzelfsprekend dat er maar één missie is en maar één commandant. Het is ook voor iedereen duidelijk dat alleen door (h)echt samen te werken aan de opdracht kan worden voldaan.

Met die ervaring deed ik als contingentscommandant zaken met Nederland. Dat kon gaan over operationele inzet, over logistieke ondersteuning, over het rouleren van mensen, over de relatie met andere NAVO-landen, tot en met optredens van Albert West. Wat dan opvalt is dat in Nederland het 'joint' optreden nog niet overal een automatisme is.

Zakendoen met een Defensie Operatie Centrum én een coördinerend krijgsmachtdeel leidt regelmatig tot verwarring. Het Defensie Operatie Centrum is voor het beleid en het coördinerend krijgsmachtdeel voor de 'daily ops'. Maar als het echt spannend wordt is het niet altijd even duidelijk met wie je zaken moet doen. Bovendien gaat het bij de 'daily ops' om een *coördinerend* krijgsmachtdeel en niet om een *commanderend* krijgsmachtdeel.

Coördineren vergt meer tijd en leidt niet altijd tot het gewenste resultaat. Met een 'Joint' operatiecentrum zou er in ieder geval een instantie zijn die het voor het zeggen heeft en waar alle (schaarse) kennis en capaciteit is verzameld. Ook voorkom je daarmee dat het verlies aan kennis ('corporate knowledge') dat optreedt als het ene coördinerende krijgsmachtdeel de stol overdraagt aan het volgende coördinerende krijgsmachtdeel

Ik hoor regelmatig mensen zeggen dat dit nog een brug te ver is. Vanuit operationeel oogpunt zou ik echter geen enkele reden weten te verzinnen waarom dat zo zou zijn. Natuurlijk moet aan een aantal voorwaarden zijn voldaan voordat de verschillende operatiecentra worden opgeheven. De specifieke kennis vanuit de krijgsmachtdelen moet gewaarborgd zijn. Maar het hoofdargument moet zijn: bundeling van krachten, eenduidige aansturing en behoud van kennis.

'Joint' operaties leiden zonder een 'joint' operatiecentrum mag geen optie meer zijn. En voor degenen die daar nog aan twifelen: schrijf je in als vrijwilliger voor een uitzending in Afghanistan. Je steekt er wat van op!